

Narod“ in „Soča“ vsaki dan kazala — cilj in konec ni drug bil, kot verske naše svetinje zasmehovati, duhovne črniti in skušene voditelje našega naroda vsaki dan z blatom ometavati. Zato je postala njih polemika zgolj gnjusno-osebna, vsaj jih ni sram bilo, najgrši laži po svetu trositi. Če tudi so prav dobro vedeli, da lažejo, nalašč so lagali, da je laž le na papirji po svetu šla. In to jim je „svoboda“, to jim je „napredek“! Če pa ljudem, ki ne razvidijo hudobnih nakan, vsak dan „hudiča na steno malaš“, bodo ga na posled res na steni videli. In tako so oslepili mnogo našega ljudstva, da je nazadnje zbegano postalo.

Nemškutarji to videti veselja so poskakovali, in s pohvalo so jih hujskali v „napredek“ tak, pri volitvah pa so celó taki srčni prijatelji postali, da, kjer nemškutar ni mogel zmagati, so nemškutarji na pomoč priskočili mladostlovenecem; samo po taki bratinski zvezi je bil dr. Vošnjak na Štajarskem izvoljen, da gré zdaj na Dunaj po eni strani mladostlovenec, po drugi pa nemškutar.

Dobili so pa mladostlovenci še drug sukurs. Birokracija se boji starostlovencev, ker pozná njih doslednost, njih stanovitnost, njih eneržijo, in ker vé, da imajo zaupanje pri ljudstvu. „Hajd na pomoč mladostlovencem!“ — si misli že dolgo, kar pričajo nemčurski časniki, da tako paraliziramo moč „starih“, katerim so dali priimek „klerikalcev.“ In uradniki, nemčurji in mladostlovenci zedinili so se na Notranjskem, da je Hohenwart propadel, na Goriškem pa, da je padel dr. Tonkli in zmogel Winkler.

Ta trójica je tedaj zedinjena delala pri zadnjih volitvah in to tako silovito in s takim „Hochdruckom“, da kaj tacega nismo še doživeli na Slovenskem. Ali je tedaj čuda, da pri taki sili je padel dr. Costa, čegar rodoljubje je skušeno kakor zlato v ognji, in čegar zmožnost za posel poslanstva je skušena toliko, da vsaka dežela more se sponašati, tacega zastopnika imeti.

Kdor tedaj je popise bral, kaj se je po deželi počenjalo pred volitvami in ob volitvi, in kdor je sam gledal mnoge škandale, ali se bode čudil, da izid sedanjih volitev ni tak, kakor smo ga smeli pričakovati?

Vendar bi po vse ne povedali resnice, ako bi le to trojno zvezo dolžili propada pri volitvah, — še nekaj namreč je krivo, in to je: premalo so delali naši prijatelji, ki se pod isto zastavo: „za vero, dom, cesarja“ borijo z nami; mislé, da bode tudi zdaj vse tako lahko teklo, kakor prejšnja leta, ko je mož ostal, kdor je možato besedo dal; ali zdaj bilo je vse drugo: nad volilce prišlo je zapeljivcev mnogovrstnih mladostlovenskih in nemčurskih, z obrekovanjem, obljubami, plačili itd. in ni čuda, kakor je to, na priliko, Vrhnika kazala, da so volilci „figa-možje“ v četrtek postali, ki so do srede večera še trdno stali za dr. Costo.

Če pa „Tagblatt“ je ves pijan od te sreče in če se vede kakor norec, ki si domišluje, da Bog vedi kaj bode, kaže s tem le, daje — „unzurechnungsfähig“. Kranjsko delajo v srboritosti svoji že za „domêno nemško“, kakor je stari državni zbor s svojo nemčursko večino si domišljeval, da zastopa Avstrijo „nemško“! Ali res mislite, da bode prihodnji državni zbor pomiril Avstrijo, če bodo taki krakelarji v njem se šopirili kakor se šopirijo zdaj v „Tagblatt-u“?! Mislite mar, da so različni narodi Avstrijski za to na svetu, da jih bode za vse čase gospodovala klika, katera ne pripoznava v prvi vrsti narodnih pravic vsacemu narodu? Mislite mar, da „svobodno“ delate Avstrijo, če narode potiskujete v paganske čase nazaj? — Motite se grozno! Razuzdano radost vašo naj krotí le pogled v to, da v zvezi z „mladostlovenci“ ste dosegli to, kar ste dobili; to pa je dobiček le od danes do jutri.

Za trdno smo prepričani, da narod naš, ki je bil zdaj sèm ter tje oslepljen, kmalu bode spregledal in videl, kaj je storil. Hohenwarta so črnili, da ni programa „za zedinjeno Slovenijo“ podpisal; — no, bodemo li morebiti kmalu slišali: da bodo Vošnjak, Razlag in Pfeifer na Dunaji „zedinjeno Slovenijo“ kovali? Kmalu bo narod naš videl, kaj je resnica, kaj laž — in videl bode, kdo so mu pravi prijatelji, kdo le sebični kričači.

Eno pa nas tolaži v vseh britkostih, in to je, da imamo Hohenwarta za poslanca. Ko bi ne bili starostlovenci Kranjski nič drugega storili za narod slovenski in za Avstrijo — piše „Glas“ Goriški — kakor to, da so postavili Hohenwarta za kandidata in potem ga tako mojstersko spravili v državni zbor, zaslužili so si že s tem zahvalo vse Cislajtanske opozicije“.

Mnogovrstna novica.

* Zanimivo je, kar slavni zgodovinar Česki dr. Palacky, napadan od brezvercev, je pisal te dni o veri in cerkvi. Tem bolj zanimivo pa je to, kar piše Palacky, ker je protestantske vere. „Srce me boli videti — pravi med drugim — kako se zadnje čase ne le na politično in družbinsko, temveč tudi na modroslovno polje tista sorta liberalizma vriva, po katerem so Bog, pobožnost in pravica le vraže, — človek drugega ne kot živina brez moralčnega poklica in brez vseh dolžnosti, — da njega cilj in konec je le dobičkarija, da to, kar je tvoje, je tudi moje, — v obče, da „internacionale“ je kažipot vsemu življenju. Kam bodo taki nauki človeštvo pripeljali, lahko je uganiti! Cerkvene naprave zaničevati more le ignorant; le človek oslovske pameti ne sprevidi tega, da celi napredek v omiki je pri nas in povsod drugod stoletja in stoletja v najožji zvezi bil s cerkvenimi napravami; kar je na svetlo prišlo na polji umetnosti in slovstva, so izprva stvarili učenci onih šol, katere je duhovščina osnovala in vodila, še celó Pražko vseučilišče je izvirek cerkveni. Jaz sem do dobrega prepričan, da kakor je kristijanska cerkev sploh, tako je še posebno katoliška na Českem celi čas njenega obstanka veliko veliko več dobrega storila kakor hudega“. — Tako še na dalje visokoučeni mož in protestant obravnava predmet o cerkvi in veri, zoper katero se je obrnil današnji liberalizem.

No, kaj pravite „mladostlovenci“? Morebiti morete tajiti, da, ko bi na Kranjskem in sploh na Slovenskem duhovnov ne bilo, bilo ne bi pri nas nobene slovenske knjige, nobene slovenske pesmi, in Vaš program ne imenoval bi se narodni-slovenski, temveč narodni švabski. —

* Med tem, ko pri nas se še bliska in grmí, so v Pragi 23. t. m. imeli že prvi sneg, se ve da pa tako malo, da je že skopnil, ko je na tla padel.

Naši dopisi.

Iz spodnje Idrije 24. oktobra. (Idrijski rudarji in bližnji posestniki, servitutno rešenje. Volitev cestnega načelnika.) Lani so „Novice“ marsikaj povedale, da smo v Idriji rudarji in posestniki še pod jarmom naših nemških gospodov tako, da bi Idrija se utegnila res „nemška“ imenovati, in kako se z nami ravna. Naj povedó zdaj, ali se je kaj letošnje leto premenilo. Rudarjem se njih težavni, skoro bi rekel, njih suženjski stan ni nič zboljšal. Žito je še vedno slabo. Zadnja pšenica je bila polna črnih moljev, da so se žaklji vmazali. Pašnikov, do katerih so Idrijčanje imeli staro pravico, po skrbi njihovega dobrega (?) očeta gosp. Lipolda nimajo več. Zdaj jim jih menda le proti plači v porabo pripuščajo.